

Pomoč ormoških obrtnikov v opekarni

Kot smo poročali v predzadnji številki našega glasila, so obrtniki iz Ormoža in okolice priskočili na pomoč ormoški opekarni pri izpolnjevanju pla-

na. Danes prinašamo sliko ormoških obrtnikov, ki so s svojim delom pomagali kolektivu stalnih delavcev ormoške opekarnice, da se je precej pribli-

žal v produkciji številki, ki predstavlja plansko nalogo.

V preteklem tednu so delali obrtniki iz goraje ormoške okolice (Velika Nedelja in okolica).

TEORIJE V ZADRUŽNI PRAKSI:

Zadružniki in kmetje, čas setve oljne repice je tu

Nikdo se ne bi mogel zadovoljiti z ugotovitvami, da je potrebno pri neza-
dostnem domačem pridelku živalske ma-
ščobe to uvažati iz inozemstva, temveč
bi moral vsakdo poskusiti vse možno-
sti nadomestitve živalskih maščob z
rastlinami.

Oljna repica nam je lahko pri tem v
veliko pomoč. Tudi ostale oljne rastline
predstavljajo velik vir maščob.

Korist oljaric je dvojna:

a) iz njih pridobivamo jedilno olje,
b) oljne pogache so važno in izdatno
krmilo za živino.

Mnogi še podcenjujejo vrednost oljne
repice v družbenem gospodarstvu. Ta
rastlina v našem okraju ni več nova,
gojimo jo že več let. V glavnem jo go-
jimo zaradi zrnja, iz katerega stiskamo
jedilno olje, v ostalem pa zaradi zele-
ne krme spomladi. Jedilno olje, olje za
mazanje ležajev pri strojih in olje za
svetiljke so proizvod iz oljne repice
domačega pridelka, so olja državnih, za-
družnih in kmečkih njiv.

Nekateri strokovnjaki iz kmetijstva
zatrjujejo, da je treba najpozneje do
20. septembra spraviti repično seme v
zemljo. Glede na kakovost zemlje v

ptujskem okraju pa je potrebno, da pri-
de seme oljne repice čim prej v zem-
ljo.

Izmed vseh oljnih rastlin (mak, sonč-
nica, repica, lan) pri nas najbolje uspeva
oljna repica, da pa tudi najboljši pri-
delek in najmanj izčrpana zemlja. Pra-
vočasno jo je treba požeti, da se preveč
ne osuje in da se v njej preveč ne za-
plodi silajnik. Ozimna oljna repica za-
hteva močno zemljo, zato jo sejemo
bodisi po detelji, ako je ta na koncu
svoje rodovitnosti, bodisi po zgodnjem
krompirju, ki smo ga pravočasno izko-
pali.

Za repico je koristno, če ji pognojimo
z superfosfatom, ki pospeši zoričev in
klenost zrnja. Ako je zemlja slaba, jo
je treba pognojiti z nitrofoskatom.

Semena za setev ne rabimo mnogo,
temveč le 8—13 kg po ha. Če je boste
zasejali 2 kg, bo že 100—200 kg pridelka
v zrnju ali 25 kg olja.

Zato zadružniki in kmetje, čim prej
v zemljo s semenom oljne repice, ki bo
pravočasno vzklila in se razrasla. Zima
ji ne bo škodila. Zasičenost bo pridelok,
s tem pa tudi fond maščob, ki ga potre-
buje vse ljudstvo.

Dipl. ing. Zorec Egon

Zadružniki, borite se proti kapusovemu belinu

Ta sovražnik zadružnih kapusnic (ze-
lje, repa) spada v družino metuljev-be-
linov (peieridae), kapusov belin (pieris
brassicae) meri z razprostrtimi krili 47
do 54 mm in leta od spomladi do jeseni,
najraje v večjih skupinah. V močnem
obsegu se pojavlja ravno sedaj.

Samica tega metulja odloži v juliju
in avgustu na spodnjo stran kapusovega
listja, kot proso debela jajčeca. Tu so
zavarovana pred vlago in ptiči. Po 14
dneh se razvijejo ličinke-gosenice.

Gosenice so vitke, nežno dlakaste, mo-
dro zelenkaste, črno pikčaste na hrbtu
in ob strani rumeno pegaste ter 35 do
40 mm velike. Škodljivec ima dva roda
in to pomladni in poletni rod. Gosenice
pomladnega rodu žive na travniških ras-
linah in povzročajo večjo škodo. Poletni
rod je doma na križnicah in zelo požre-
no obhaja kapusove liste. Gosenice se
premikajo zelo počasi. Dorasla gosenci-
ca zleze na dreve, zidove, ograje in žive
meje, kjer se zabubi. Zeleno-črno pikča-
sto bubo imenujemo pasavko. Iz bube
se naslednje leto v aprilu ali maju pre-
obrazi metulj, torej pomladni zarod, ki
pa ni tako številen, ker pokončavajo
razne vremenske nepravilnosti, ptice in dru-
ge koristne živalce zalego preko zime.
Številnejši in nevarnejši pa je poletni
zarod, ker se razvija in preobrazi pod
ugodnejšimi pogoji.

Razumljivo je, da ima kapusov belin
kot vsak škodljivec svoje naravne so-
vražnike. Gosenice pokončuje domača pe-
rutina, ki pa lahko oboli, če se preveč
nažre. Tudi vrabci zasledujejo, posebno
pa jim streejo po življenju senice. Naj-
boljši pokončevalci gosenic kapusovega
belina so najedzniki, ki jih nabodejo
z leglom in ležejo v nje jajčeca. Poseb-
no znan je kapusov gosencič (apanteles
glomeratus), ki ga je bilo najti v živih
mejah, v bližini vrtov, v rumenih za-
predkih t. zv. goseničnih jajcih. Mnogi
neuki ljudje jih uničujejo, ker mislijo
da so pokončali škodljivo žuželko. Škod-
ljivca napadejo tudi rudninske osice, ki
spadajo med najlepše živalce sveta, za-
radi lepe zelenokovinate barve. Ličinka
osice se razvije v trupu belinove gosa-
nice ali bube in jo tako uniči. Šarejše
gosenice in bube napadajo, tudi gosenci
čarice posebno v vlažnem vremenu.

Zatiranje kapusovega belina le resno-
no v epidemičnih letih zelo težavno, ker

ge s samim pobiranjem ne uničimo. Tudi
letošnji naval gosenic je močan (po ne-
kod se že javljajo, n. pr. Strnišče) na
zelju in na drugih kapusnicah.

Borba proti njim bi bila sledeča: več-
krat je treba pregledati zeljnike, zmečkati
vsa jajčeca in mlade gosencičice, ki se
drže v gruclah. Če pa se gosenice že
razbežijo, jih je treba uničevati s ka-
mičnimi sredstvi. Učinkovita so sredstva,
ki vsebujejo pantakan ali nikotin (niko-
tinol, poksin, sulfan, nikotinski sulfat,
tobačni izvleček) ali pa arsenik (svinčni
arsenat, apneni arsenat). S pantaka-
nom v prahu zaprašimo zeljnike (rabimo
50 kg pantakana po ha). Od škropliv
vzamemo 1% vodno raztopino nikotino-
la, poksina in sulfina, 0,5% raztopino
nikotinskega sulfata, svinčenega ali ep-
nenega arsenata ali 3% raztopino tobač-
nega izvlečka.

Nekateri trde, da se jih uniči s sa-
perfosfatom, apnom ali pepelom. Treba
pa je po njih politi vodo, segreto do
50 do 60 stopinj C.

Na repi se običajno pojavi črnozelena
pragosenica, repna grizlica, proti kateri
se borimo z istimi sredstvi.

Zadružniki, bodite pazljivi proti tem
sovražnikom. Z nasveti vam je na razpo-
lago uprava za poljedelstvo pri kmetij-
skem poverjenstvu, kjer boste dobili
nasvete, kakor tudi potrebna obrambna
sredstva.

Se en sovražnik koruze zadružnikov

Zadnji čemo opisali nevarno koruzno
bolezen — koruzno smet. To je glivična
bolezen. Toda tudi v živalskem svetu
ima korusa nevarnega sovražnika — žu-
želko, takozvano koruzno veččco.

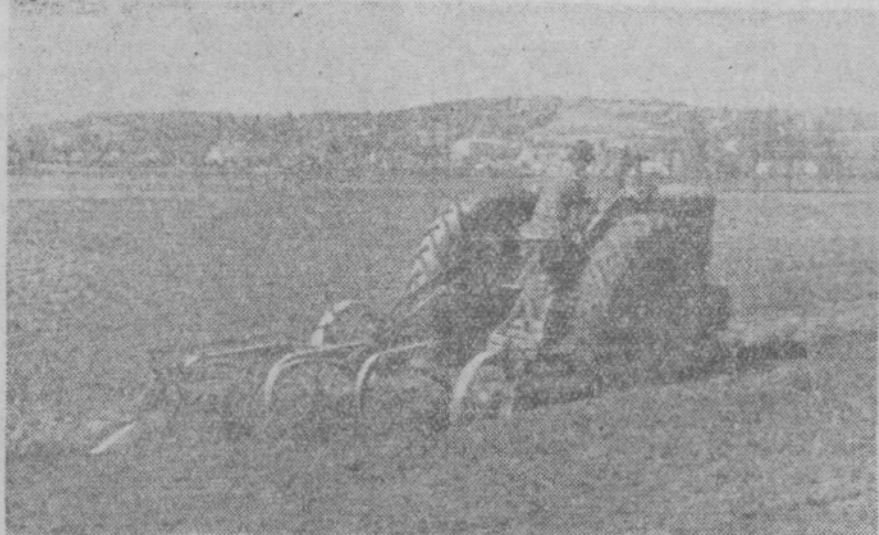
Ta škodljivec, ki v zadnjih desetletjih
uničuje naša koruzna polja, je veliko
nevarnejši kakor koruzna smet. Bila so
leta, ko je uničil koruso na nekaterih
parcelah celo do 90 odstotno.

Majhen sivorumen metuljek, ki ne-
opaženo leta v mraku od srede junija
— to je koruzna večča. Samica leže
po 20 jajčec na posamezne mlade ko-
ruzne rastline. Vseh jajčec pa izleže
okrog 350, torej se množi zelo hitro.
Iz teh silno drobnih jajčec pridejo do

3 cm dolge ličinke s črno glavo, ki po-
vzročajo škodo na koruznih rastlinah.
Najrašji imajo moške cvete — metlice
na vrhu, pri katerih opazimo zunaj ob-
jedke, v notranjosti pa med prašniki
gospodari in množični škodljivci. Ličinka
se zelo hitro razvija ter napade pozne-
je tudi trše dele rastline ter steblo in
storže. Najeda mlečna koruzna zrna, na
katerih se zaradi iztekanja soka nasele
glivice, ki povzročajo plesnivost storža.
Prav zaradi te plesnivosti je ličinka ta-
ko nevarna škodljivca, da si ne pomeni
od nje aagrizeno zrnje posebne škode.
Tovaj povzročajo večjo škodo na kuru-
zi in glivice, ki se prisele na poškodbe.
Potrebno je, da na to pazimo pose-
bno pri kožuhanju in izločimo take
storže.

Proti koncu poletja si poiščejo do-
rasle gosenice-veče zimski brlog. Ne-
kaj jih prezimi v storžih, ostale se pa
zarijejo v spodnji del stebila, tako da ob
spravljanju korusa ostanejo na polju.
Njih zapredek je gost in ta jih ščiti
pred slabim vremenom; čeprav koruziše
preorjemo, jim to ne škoduje. Zabubi-
jo se pa šele v naslednji spomladi in
v kratkem času se potem preobrazi iz
bube večča.

Zatiranje koruzne večče ni lahko, kar
vidimo iz opisanega razvoja in življe-

Na mestni ekonomiji orjejo s traktorjem

nja. Če poizkušamo z želodčnimi strupi,
ne pridemo ličinkam v notranjosti rastli-
ne do živega. Vabe se ne obnesejo. Di-
rektnih sredstev torej ni. Preostanejo
nam le še tehnični ukrepi proti temu
škodljivcu, če ne omenjamo znanstvenih
poskusov zatiranja z različnimi živalskimi
zajedalci, bacili in bakterijami. Dobro
je, če korusa ne sejemo na vlažni in
težki zemlji, ker rabi ličinka za svoj
razvoj precej vlage. Storže pokrijemo
ali sežgemo, ker le tako uničimo v
njih prezimujoče ličinke. Koruznice pa
ne smemo podorati, ker bi se sicer
škodljivci še bolj razširili. Polje mora-
mo temeljito očistiti koruznice. Najbolj-
še je, če koruznico posekamo z ostró
motiko čisto pr. zemlji. Koruznico si-
cer lahko pokrimo v mešanici z drugo
sočno krmno, paziti pa moramo, da ne
pridejo na gnoj neprebavljeni kosi. Če
je bilo polje zelo okuženo, je najpri-
mernejše vso koruznico sežgati.

Koruzna večča napada tudi proso, za-
to ne sejmo koruso nikdar za prosom.

Včasih se sovražnik, skoraj vselej
v osebi vaškega bogataša, sam po-
javi kot iniciator obdelovalne za-
druge ter hoče s tem v naprej raz-
orožiti male in srednje kmetje.
Kljub temu pa vidimo, da v zad-
njem času obdelovalne zadruge zelo
hitro rastejo in da ne more tega
procesa zavreti nobena sovra-
žnikova akcija

Stenski časopisi v Ptuj

Ko prihajajo delovni ljudje v Ptuj
ali na podeželju v urade in ustanove,
ne morejo mimo desk za »Stenski časopis-
pise, ne da bi opazili, da je večina teh
desk praznih ali pa nosi listke, ki ne
predstavljajo stenskega časopisa. Iz tega
bi bilo treba zvedeti uspeha, težave in
napake v kolektivnem življenju. Komu
gre čast v ustanovi in komur sramota,
kdo je pohvaljen in kdo kritiziran. Ker
vsega tega ni, zgleda kot da je vse živ-
ljenje v uradih in ustanovah uganka z
oznako »strogo zaupno«, ki je za ljud-
stvo nedostopna in nerazumljiva. Naj-
več o vsem tem povedo deske v Ptuj,
kjer bi morali dopisniki za stenčes s
podeželja najti primere za ureditev svoj-
jih stenskih časopisov.

Deska za stenčes na mestnem ljud-
skem odboru je že precej časa prazna.
Nekdo izmed uslužbencev MLO bi lahko
napisal vsaj opravilo: »Oprostite, za
članke nimamo časa!« Stenski časopis
finančnega oddelka OLO omogoča bralcu
študij plana letnih dopustov, 10 nasve-
tov za splošno življenje in 9 nasvetov
za življenje v sindikalni podružnici. Sin-
dikalna podružnica št. 2 — Uprava cest
je sestavila stenčes iz plakata za indu-
strijski mnogoboj, iz plakata o promet-
nih nesrečah in iz članka o 10 cestarskih
zapovedih. Lokalno poverjenstvo se je
dotaknilo vprašanja informbirovske
gonje z izrezkom slike iz Kerempuha z
naslov »Inform-toreador«. Zraven tega
tvori časopis članek o ljudeh današnjega
časa in o pomenu razstave lokane indu-
strije za našo trgovino. Da bi članki čim
dalje časa obdržali svojo vrednost, na-
vadno niso datirani. Na tej deski je naj-
mlajši članek s 5 avg. t. l.

Okrajno odkupno podjetje še nima
deske, pač pa je nabilo na zid pri svoji
pisarni več zloženih pol ovojnega pa-

pirja z napisom: Sindikat okrajnega od-
kupnega podjetja poljskih pridelkov.
Časopis je sestavljen iz plana dežurstva
za čas od 28. VII. do 31. VIII. in iz ob-
vestila članom, naj takoj dvignejo ži-
vilske nakaznice, sicer da bo prepozno.
Oba članka nosita iz previdnosti pod-
pis: ravnatelj Gerlovič Boris. I. r.

Stenski časopis na OLO predstavlja
članek dipl. ing. Zorec Egon. Zadrū-
niki uničujejo smetljivo koruso.

Uprava okrajnega magazina ima tri-
četrt deske pokrite s članki, od katerih
je eden nabit že od aprila meseca, do-
čim so ostali očitveno poznejšega izvora,
ker so brez datuma. Kako je težko za
dopisnike v upravi, je opisano v slede-
čem:

Z A M A N

V podjetju našem vsa mladina
je menda nepismena,
saj težko je verjeti,
da bi bila tako lena.

Pritiskaš, prosiš, povprašuješ:
»Za Stenčes daj, napiši!«
Vsak dan iznova nadleguješ.
Zaman ves trud, a on ne slisi.

Pri starih in pri mladih
uspeh je res porazen.

Po stenskem časopisu ostalih uradnih
ustanov bo vredno nadaljevati prihod-
njič, saj ima vsak svojo zanimivost.

Iz tega je razvidno, kako se zapostav-
lja v uradih in ustanovah ter podjetjih
vrednost propagande, kar ima za posled-
ico, da izostajajo pohvale ob uspehih
in kritika napak. Vse notranje življenje
zgleda kot zamrlo ali odvisno edino od
dolžnostnega izvrševanja birokratskih
nalog.

V B.

S semenskimi parcelami večjemu pridelku naproti

Značilno mesto v rastlinski proizvod-
nji zavzema seme, pri katerem moramo
gledati na količino in kvaliteto (kako-
vost).

Z uporabo boljšega semena za setev
t. j. z uporabo boljših vrst in sort znat-
no vplivamo na večji pridelok. Izvedeni
poskusi so pokazali, da povečamo pri-
delek za 30—40%, če imamo čisto, zdravo
in boljše seme.

Rast rastline, zunanji izgled, doba
cvetenja, pridelok, količina in kakovost
semena so odvisni ne samo od zemlje
in podnebja, temveč tudi od notranjih
svojstev (sortna svojstva) naše rastline.
Ta dva činitelja vplivata na pridelok in
kakovost semena.

V prvih začetkih po vojni smo pola-
gali največjo važnost na potrebne koli-
čine semena, a pri tem se nismo mogli
vedno ozirati na kakovost. Vsled tega so
se dogajali slučajji, da smo sicer imeli

odstotkov, za krompir največ 20%, za
koruso največ 8%, za stročnice največ
15%, za sončnice največ 5%, za lan za
vlakno največ 15% in za proso največ
7 odstotkov.

Razumljivo je, da moramo imeti prad-
hodno popolnoma jasen plodored, kajti
samo na ta način lahko pravilno in pra-
vočasno izvršujemo vsa dela na tej par-
celi kakor tudi na celotnem posestvu.
V slučaju, da nimamo dovolj semena,
ga moramo nabaviti — seveda sorto, ki
odgovarja dotičnemu rajonu, zemlji in
podnebj.

Mnogokrat v dosednji praksi nismo
vedno gledali na kakovost, temveč smo
v najboljšem slučaju izdvojili po potre-
bi posevek. Najnovejša dognanja pa so
pokazala, da daje posevek večji pridel-
lek, če raste pod boljšimi pogoji, t. j. pri
višji agrotehnik; mnenja so, da prena-
šamo povečano rodnost deloma na dalj-
njo proizvodnjo. Zaradi tega nam mora
biti takoj jasno, kaj moramo delati, ako
želimo proizvesti ne samo dovoljno ko-
ličino, temveč tudi dobro kvaliteto se-
mena. Moramo izbrati in izdvojiti odre-
jeno površino za proizvodnjo semena na
parceli, ki prihaja pod dotično kulturo
in to izdvojeno površino posejati z
boljšim semenom.

Pri izbiri parcele treba paziti na njen
položaj, zemljo, predposevek, zaprjeve-
ljenost ter izbrati tak del, ki najbolje
odgovarja za setev odredene kulture.
Razen tega izvajamo na izbrani parceli
vse agrotehnične ukrepe (oranje, gnoje-
nje in dr.), pravočasno setev z odreje-
no količino semena in boljšim čistost-
nim semenom, posevek oskrbujemo, mu
dodamo gnojmo, skratka podvzamemo
vse, da bi bil posevek čim rodnejši in
tudi z gospodarskega stališča splošno
čim boljši. Potrebno seme za prvo setev
bodo dala rajonska semenarska pose-
stva, a proizvedeno seme na semenskih
parcelah bo uporabila vsaka ekonomija
za svoje potrebe. Izmenjavanje semena
se ne bo vršilo vsako leto, temveč vsa-
ko 4. leto.

Ker je organizacija semenskih parcel
pri kmetijskih obdelovalnih združenjih,
drž. posevstvih in ekonomijah kmetijskih
zadrug obvezna, moramo takoj pristopiti
organizaciji semenskih parcel zaradi
setve ozimnih žit, t. j. odbiri odgovar-
jajočih površin v plodoredu in obdelo-
vanju zemlji.

S tako organizacijo semenske službe
pri žitih in krompirju bomo znatno vpli-
vali na kakovost (kvaliteta) semena. a
preko nje tudi na večji pridelok.

Ing. Lado Jerše

Opozorilo

SAP-poslovalnica Ptuj sporoča, da se
je vsled prometnih prilik na Studenč-
nici, premaknila avtobusna postaja za
avtobus, ki vozi na progi Ptuj—Mari-
bor, na Breg pred gostilno Tomančič.

Potniki, ki potujejo z ostalimi avto-
busi na progah: Ptuj—Zetale, Ptuj—
Poljčane in Ptuj—Leskovec pred mostom
na Studenčnici izstopajo in zopet vstopa-
jo na drugi strani. V ostalem poteka
promet normalno.

Objava

Drugo tekmovanje reproduktivnih glas-
benih umetnikov FLRJ bo od 20. do 27.
novembra v Ljubljani. Vse interese
obveščamo, da je rok za prijavo k tek-
movanju podaljšan preko 1. septembra
in traja do zaključno 20. septembra
1949. Prijave, poslane po 20. septembru
1949, se ne bodo mogle več upoštevati.
Prijave se nanašajo in vlagajo pri se-
kretariatu organizacijskega odbora II.
jugos. tekmovanja reproduktivnih glas-
benih umetnikov FLRJ, Ljubljana, mini-
strstvo za prosveto